

Skinnskattebergs kommun

Granskning av hantering och
ansökning av statliga ersättningar inom
flyktingmottagandet
Revisionsrapport

KPMG AB
31 oktober 2016
Antal sidor: 14

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Bakgrund	2
3.	Syfte	2
4.	Avgränsning	3
5.	Revisionskriterier	3
6.	Ansvarig nämnd	3
7.	Metod	3
8.	Projektorganisation	4
9.	Bakgrund statliga ersättningar	4
9.1	Lagstiftning	4
9.2	Ersättningar	5
10.	Resultat av granskning	6
10.1	Organisation och ansvar	6
10.2	Styrning	7
10.3	Rutiner för hantering av grund- och schablonersättning	8
10.4	Rutiner för hantering av ansökningar av statsbidrag	10
11.	Revisionsfrågor	14

1. Sammanfattning

KPMG har av Skinnskattebergs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska hantering och ansökning av statsbidrag inom flyktingmottagande. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

Det kommunala flyktingmottagandet baseras på överenskommelse med Länsstyrelsen och Migrationsverket och finansieras till del av statsbidrag. Det finns ett omfattande regelverk kring statsbidragen, ett regelverk som förändras kontinuerligt, vilket ställer stora krav på kommunen. För kommunens del handlar schablonersättningar och statsbidragsansökningar om stora intäkter varför ändamålsenliga kvalitetssäkrade rutiner är av stor vikt.

Det viktigaste med statsbidragen och arbetet kring detta är att ha kontroll. Kommunen måste ha god kontroll och säkra rutiner för att säkerställa att man erhåller de medel man har rätt till. God kontroll förutsätter tydlig och ändamålsenlig organisation med ett tydligt givet ansvar till funktion inom kommunen. God kontroll förutsätter vidare att ett grundligt arbete gjorts/görs i syfte att skapa rutiner, riktlinjer mm som även är dokumenterade och väl implementerade i verksamheterna.

För kommunens del handlar schablonersättningar och återsökningar om stora summor varför säkra, ändamålsenliga rutiner är av stor vikt. För år 2015 fick Skinnskattebergs kommun totalt 20 mnkr från Migrationsverket, varav sektor vård och omsorg 18,3 mnkr, sektor barn och utbildning 1,3 mnkr och överförmyndaren 0,4 mnkr.

Organisatoriskt finns den största verksamheten och arbetet med integration inom sektor vård och omsorg. Sektor vård- och omsorg, sektor barn och utbildning samt överförmyndaren omfattas av återsökningar av statliga ersättningarna. De olika sektorerna har sedan sitt eget ansvar. Det finns en samlad bild av ekonomin genom sektorernas ekonomer på ekonomienheten. Vår bedömning är att kommunen har mycket att vinna på att få ett samlat ansvar och en samlad kompetens inom kommunen.

Sammanfattningsvis, utifrån granskningens syfte, är vår bedömning att Skinnskattebergs kommun återsöker de statsbidrag som man har möjlighet till.

Vi lämnar följande rekommendationer:

- Att kommunstyrelsen inkluderar återsökningar i sin interna kontroll.
- Det bör enligt vår uppfattning finnas ett tydligt **uttalat** ansvar på någon för att upprätthålla kompetens kring regelverket av statsbidrag samt ha en **helhetssyn** för hela kommunen. En funktion som stöttar och driver på verksamheterna och har kontroll över helheten.
- Att kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram en fördelningsmodell baserat på att möta kostnaderna där de har uppstått och att den beslutas politiskt.
- Att man gör en årlig översyn av fördelningarna, det kan även noteras att fördelningen kan förändras om utfallet utvecklas på annat sätt.

- Att sektor vård och omsorg samt sektor barn och utbildning dokumenterar sina rutiner för återsökningarna anpassade till sin verksamhet.

2. Bakgrund

KPMG har av Skinnskattebergs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska hantering och ansökning av statsbidrag inom flyktingmottagandet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

Det kommunala flyktingmottagandet baseras på överenskommelse med Länsstyrelsen och Migrationsverket och finansieras av statsbidrag. Det finns ett omfattande regelverk kring statsbidragen, ett regelverk som förändras kontinuerligt, vilket ställer stora krav på kommunen.

Kommuner har rätt till ersättningar för vissa kostnader för flyktingmottagandet. Vissa ersättningar betalas ut per automatik till kommunen baserat på avtal men många ersättningar kräver att kommunen ansöker specifikt.

Skinnskattebergs kommun har en överenskommelse med Länsstyrelsen om ett årligt mottagande av nyanlända. Dessutom har kommunen en överenskommelse med Migrationsverket om mottagande av ensamkommande barn och ungdomar utan legal vårdnadshavare.

De förtroendevalda revisorerna har i sin *riskbedömning* funnit att det är angeläget att det finns ändamålsenliga system och rutiner för kontroll av att statliga ersättningar inkommer och återsöks. Brister i rutiner kan medföra en ekonomisk förlust för kommunen

3. Syfte

Syftet med granskningen har varit att undersöka om kommunen har tillförlitliga rutiner angående hanteringen av statliga medel från Migrationsverket samt om kommunen ansöker och erhåller de medel man har rätt till. Målsättningen har också varit att kommunen ska kunna använda granskningen som stöd när det gäller hanteringen av och ansökningar om statliga medel från Migrationsverket.

Vi har därför granskat:

- Hur säkerställer kommunstyrelsen att kommunen får del av de statliga ersättningar som man har rätt till?
- Finns ändamålsenliga rutiner för kontroll av de statliga ersättningar kommunen erhåller?
- Finns ändamålsenliga rutiner för ansökning av återsökningsbara ersättningar?
- Finns tydliga ansvarsfördelningar mellan olika sektorer angående uppföljning och återsökning?
- Omfattas statliga ersättningar inom flyktingmottagandet av kommunstyrelsens interna kontroll?

4. Avgränsning

Granskningen har omfattat kommunstyrelsens arbete med statliga ersättningar inom flyktingmottagandet.

5. Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Aktuell lagstiftning och förordningar inom flyktingmottagandet
- Migrationsverkets allmänna råd
- Kommunens riktlinjer och rutiner

6. Ansvarig nämnd

Granskningen har avsett kommunstyrelsen.

Samtliga intervjuade har erbjudits att sakgranska rapporten.

7. Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument
- Intervjuer med berörda tjänstemän
 - Ekonomichef
 - Kommunsekreterare
 - Ekonom vård och omsorg
 - Ekonom barn och utbildning
 - Skolsekreterare
 - Enhetschef individ och familjeomsorg
 - Bitr. enhetschef HVB-hem Smedjan
 - Överförmyndare
 - Sektorchef vård och omsorg (telefonintervju)
 - Assistent ekonomikontoret, kassan (telefonintervju)

8. Projektorganisation

Granskningen har genomförts av Petra Ribba, kommunal revisor under ledning av Lena Forssell, certifierad kommunal revisor. Anderas Wendin har deltagit utifrån sin roll som kundansvarig i Skinnskattebergs kommun.

9. Bakgrund statliga ersättningar

9.1 Lagstiftning

Det finns många lagstiftningar och statliga förordningar som styr flyktingmottagandet och statliga ersättningar. Vi nämner några av de mest väsentliga här:

- Förordning (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl.
- Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare
- Lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
- Förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar
- Förordning (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare
- Förordning (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande
- Förordning (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl.
- Förordning (2014:946) om statlig ersättning för utbildning i svenska för invandrare för vissa utlänningar som bor på Migrationsverkets asylboenden (från 2015-08-01)
- Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen, från 2016-03-01)
- Förordning (2016:39) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning
- Förordning (2016:40) om fördelning av anvisningar till kommuner

Det är många myndigheter som tillsammans med kommunen har ett ansvar för flyktingmottagande och integrationen. Kommunerna har ett stort ansvar enligt nedan:

- Mottagande av ensamkommande barn och unga
- Mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning
- Undervisning i sfi¹ och annan vuxenutbildning
- Samhällsorientering
- Försörjningsstöd vid vissa situationer
- Skola, förskoleverksamhet, barnomsorg och andra insatser för barn och ungdomar
- Insatser inom det sociala området
- Se till att övrig kommunal verksamhet och service vid behov kommer nyanlända till del, såsom t.ex. äldreomsorg

Övriga myndigheter som har ett ansvar för integration är Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Länsstyrelsen, Landstinget och Migrationsverket.

¹ Sfi = svenska för invandrare

9.2 Ersättningar

Kommunerna har rätt till ersättning för vissa kostnader för nyanlända, asylsökande och tillståndssökande personer. Vissa av de statliga ersättningarna betalas ut utan ansökan och en del behöver kommunen ansöka om hos Migrationsverket.

Ersättningar som kommunerna erhåller utan ansökan är:

- Grundersättning
- Ersättning för etablering och introduktion av nyanlända (schablonersättning för varje mottagen individ baserat på ålder)
- Ersättning för boendeplatser – ensamkommande barn
- Ersättning för stödinsatser för asylsökande barn
- Ersättning för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd
- Ersättning för vissa kostnader vid mottagande av ensamkommande barn
- Prestationsbaserad ersättning efter anvisning, och i vissa fall, för högt mottagande (har upphört att gälla 2016)

Ersättningar som kommunerna kan ansöka om:

- Ersättning för ekonomiskt bistånd samt stöd och hjälp i boendet (personer mottagna i kommunen från den 1 dec 2010)
- Ersättning för belagd plats – ensamkommande barn
- Ersättning för äldre, sjuka och funktionshindrade (personer mottagna i kommun före den 1 dec 2010)
- Placeringskostnader för barn utan vårdnadshavare/ensamkommande barn med uppehållstillstånd
- Extraordinära kostnader och vissa särskilda kostnader
- Utrednings- och placeringskostnader för asylsökande ensamkommande barn
- Ersättning för asylsökande barn i skola och förskola
- Ersättningar för god man

Andra myndigheter som kommunen kan ansöka om bidrag till är Skolverket, Smittskyddsinstitutet och Länsstyrelserna. De ersättningar som nämns här är de vanligaste, det finns flera möjligheter att ansöka och det kan se olika ut över tid.

Vi vill också i detta sammanhang nämna att regeringen har aviserat förändringar gällande statsbidragen till ensamkommande barn och unga. Vad dessa nya regler kommer att innebära är i dagsläget oklart men förenklingar i form av schablonbidrag föreslås. De nya reglerna föreslås att gälla fr.o.m. 1 juli 2017 om de går igenom.

10. Resultat av granskning

10.1 Organisation och ansvar

Enligt kommunstyrelsens reglemente (2011-02-21) har kommunstyrelsen delegation från kommunfullmäktige att besluta om kommunens uppgifter vad gäller flyktingmottagning. I kommunstyrelsens arbetsordning antagen av kommunstyrelsen december 2012 är vård- och omsorgsutskottet beredande organ för frågor gällande integration.

Vid intervjuerna framkom att sektor vård och omsorg samt barn och utbildning är de sektorer i kommunen som är berörda av återsökningar. Kommunen erhåller även statlig ersättning för god man genom överförmyndare.

Kommunen har en decentraliserad organisation för återsökningar. Återsökningar sker enligt överenskommelse i den egna verksamheten. Det finns ingen som arbetar samordnande med återsökningar för hela kommunen. Vid intervju framkom att frågan om ett samordnande har lyfts i kommunen. Det framkom även att kommunen har en helhetssyn för statsbidraget genom ekonomen som arbetar mot sektor vård och omsorg. Denna har en helhetssyn över de statsbidrag som har återsökts och erhållits.

Det finns inget formaliserat samarbete mellan sektorerna. Information om statsbidrag och förändringar kommuniceras löpande på kommunledningsgruppsmöten. Kommunledningsgruppen består av kommunchef, sektorchefer, personalchef samt ekonomichef.

Vid intervjuer framkom att man anser sig ha god kontroll över kommunens återsökningar.

Sektor vård och omsorg

Vård och omsorgsutskottet är beredande organ till kommunstyrelsen för ärenden som berör socialtjänst, öppna verksamheter, äldre- och handikappomsorg, integration samt arbetsmarknadsåtgärder.

Sektor vård och omsorg omfattar individ- och familjeomsorg samt omsorg om äldre och funktionshindrade i kommunen. Idag uppges verksamhetsområdena inom individ- och familjeomsorgens utredningsdelar för ensamkommande barn, familjehemsplaceringar och försörjningsstöd samt HVB-hemmet Smedjan vara berörda i processen för återsökningar. Inom äldre och funktionshindrade återsöks inget i dagsläget.

På sektor vård och omsorg har integrationssamordnaren ansvar att göra och hålla ihop återsökningar inom sektorn. Tjänsten är vakant sedan 1 juni 2016, rekrytering pågår.

Skinnskattebergs kommun tog år 2015 emot 64 nyanlända varav 36 ensamkommande barn. Fram till och med september 2016 har man tagit emot 1 ensamkommande barn.

Vid intervju framkom att sektor vård och omsorg återsöker de statliga ersättningar man har rätt till gällande individ och familjeomsorgen. Det finns inget att återsöka gällande äldre och funktionshindrade i kommunen.

Sektor vård och omsorg fick totalt 18,3 mnkr från Migrationsverket för år 2015.

Sektor barn och utbildning

Barn och utbildningsutskottet är beredande organ till kommunstyrelsen för ärenden som berör skolväsendet och förskolan och har det politiska ansvaret för att skola (förskoleklass till årskurs 9) och fritidshem fungerar. Sektor barn och utbildning är den verksamhet som ansvarar för att registrera nyanlända elever och se till att de placeras i skolan.

Sektor barn och utbildning har en handläggare som gör samtliga återsökningar för förskola till årskurs 9. Denna har skött återsökningarna sedan start.

För 2015 gjordes återsökningar för totalt 57 elever varav 12 barn till förskolan, 1 barn i förskoleklass samt 44 elever i grundskolan. Återsökning för vårterminen 2016 planeras till oktober 2016.

Vid intervju framkom att sektor barn och utbildning återsöker de statliga ersättningar som verksamheten kan återsöka.

Sektor barn och utbildning fick totalt 1,3 mnkr från Migrationsverket år 2015.

Överförmyndare

Överförmyndarens uppgift är att utse och utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Genom sin tillsyn skall överförmyndaren motverka rättsförluster för de mest sårbara i samhället såsom barn under 18 år, samt personer som på grund av sjukdom eller annan anledning har en god man eller förvaltare.

Överförmyndare fick totalt 0,4 mnkr från Migrationsverket år 2015.

10.2 Styrning

Vård och omsorgsutskottet har det övergripande ansvaret för integrationsfrågor i Skinnskattebergs kommun. Vård- och omsorgsutskottet samt barn- och utbildningsutskottet är berörda av återsökningar. Varje utskott har ansvar för sin del av mottagandet vilket också innebär statsbidrag för mottagandet av nyanlända.

Vid intervjun framkom att ekonom för sektor vård och omsorg har en samlad bild av individ- och familjeomsorgens återsökningar. Denna har information om gjorda men ännu inte utbetalade återsökningar samt utbetalda återsökningar. För sektor barn och utbildnings verksamhet har ekonom för sektor barn och utbildning den samlade bilden.

Av intervjuer framgick att ekonom för vård och omsorg tillsammans med ekonom för barn och utbildning har en helhetssyn för statsbidragen. Det görs månadsvisa uppföljningar genom ekonomisystemet samt dokumenterade prognoser 4-5 gånger under året. Det finns en löpande kommunikation med respektive verksamhetschef om de statliga intäkterna. Kommunledningsgruppen tar även del av uppföljningen via budget och prognostillfällena.

Både sektor vård- och omsorg samt sektor barn- och utbildning har ett ansvar att hålla sig uppdaterade om vilka medel som kan sökas. Representanter från barn och utbildning har vid ett tillfälle deltagit på både Migrationsverkets samt Länsstyrelsens övergripande information om vilka kostnader som är återsökningsbara. I samband med de terminsvisa återsökningarna görs en uppdatering på Migrationsverkets hemsida om aktuella belopp. Vid intervjun framkom att man anser att man håller sig au jour med regelverket. Inom sektor vård och omsorg har ekonom deltagit på två kurser nyligen avseende återsökningar anordnade av Migrationsverket och KEF². Integrationssamordnare och enhetschef för HVB-hemmet har deltagit på utbildning av PWC april 2016. Man håller sig även au jour med Migrationsverkets hemsida för vägledning.

Kommunstyrelsen har inte inkluderat återsökningar av statlig ersättning i den interna kontrollen.

Våra kommentarer

Vi finner att det finns en helhetssyn kring ekonomin och statsbidragen gällande flyktingmottagandet genom sektorernas ekonomer. Det kan vara av intresse att göra en sammanställning totalt för kommunen en gång per år för att se hur mycket som har återsökts från Migrationsverket.

Det bör enligt vår uppfattning finnas ett tydligt **uttalat** ansvar på någon för att upprätthålla kompetens kring regelverket av statsbidrag samt ha en **helhetssyn** för hela kommunen. En funktion som stöttar och driver på verksamheterna och har kontroll över helheten. Denna funktion kan organiseras där det är lämpligt, det viktiga är att någon har det totala ansvaret och kompetensen. Vi anser att det är viktigt att det finns kunskap om vilka kostnader som är återsökingsbara och att informationen kommuniceras så att alla kostnader som ska återsökas omfattas.

Vår bedömning är att hanteringen av statsbidrag bör ingå i kommunstyrelsens internkontrollplan. Vi rekommenderar att kommunstyrelsen inkluderar återsökningar i sin interna kontroll.

10.3 Rutiner för hantering av grund- och schablonersättning

Vissa statliga ersättningar betalas ut till kommunerna av Migrationsverket utan ansökan. De ersättningar som betalas ut gäller nyanlända personer, både vuxna och barn.

Kommuner som har en överenskommelse med Länsstyrelsen om mottagande ersätts med en **grundersättning**. Ersättningen motsvarar fem prisbasbelopp. Grundersättningen för 2016 är 221 500 kr. Utbetalningen sker i början av året.

Kommunen får även ersättning med ett **schablonbelopp** som fastställs varje år. Beroende på när den nyanlända tagits emot i kommunen gäller olika schablonbelopp. För nyanlända som tagits emot i en kommun till och med den 31 december 2015 gäller 82 700 kronor för en person under 20 år, 82 700 kronor för en person som fyllt 20 men inte 65 år och 51 800 kronor för en person som fyllt 65 år. För nyanlända som tagits emot i en kommun från och med den 1 januari 2016 gäller 125 000 kronor för en person under 20 år, 125 000 kronor för en person som fyllt 20 men inte 65 år och

² Kommunalekonomernas förening

78 200 kronor för en person som fyllt 65 år. Ersättningen beräknas utifrån personens ålder vid utgången av månaden innan utbetalning.

Schablonbeloppet avser att täcka kostnader för etableringsinsatser för nyanlända personer som till exempel:

- Mottagande och praktisk hjälp vid bosättning
- Särskilda introduktionsinsatser i skola, förskola, fritidshem och barnomsorg mm.
- Utbildning i svenska för invandrare
- Samhällsorientering
- Tolk
- Andra kommunala insatser för att underlätta etablering i samhället
- Vissa kostnader för ekonomiskt bistånd och administration.

Den kommun som tar emot nyanlända personer får ersättning för **initiala kostnader för ekonomiskt bistånd** som kan uppstå innan den första etableringsersättningen betalas ut till personen, det s.k. glappet. Ersättningen varierar beroende på ålder och tidigare bosättning.

En kommun som tecknat överenskommelse med Migrationsverket om att ha boendeplatser för **ensamkommande barn och ungdomar** som fått uppehållstillstånd och för asylsökande får ersättning för detta med en årlig ersättning på 500 000 kr. Dessutom får kommunen ersättning med 1 600 kr per dygn och överenskommen boendeplats samt 300 kr per belagd plats.

Vid intervju framkom att grundersättning och schablonersättning tillfallit sektor vård och omsorg fram till och med 2015. Från 1 januari 2016 har mellanskillnaden av Migrationsverkets höjning av schablonersättningen från 82 700 kr till 125 000 kr fördelats till kommunstyrelsekansliet. Grundersättning för 2016 tillfaller sektor vård och omsorg. Det finns inget beslut om fördelning.

Samtliga ersättningar som betalas ut från Migrationsverket utan ansökan kommer till kommunens bankgiro som sköts av kassan på ekonomiavdelningen. Schablonersättning fördelas av ekonom för sektor vård och omsorg löpande individbaserat i samband med inbetalningen.

För år 2015 erhöll kommunen 4,9 mnkr i schablonersättning där vård- och omsorgsutskottet erhöll samtliga medel.

Våra kommentarer:

Kommunen har nyligen tagit fram en fördelningsmodell gällande schablonersättning mellan sektor vård och omsorg och kommunstyrelsekansliet. Vi finner det anmärkningsvärt att det inte skett någon riktig fördelning av schablonersättningen tidigare. Vi rekommenderar att fördelningsmodellen ses över och att kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram en fördelningsmodell baserat på att möta kostnaderna där det har uppstått. Fördelningsmodellen bör vara politiskt beslutad.

Vi rekommenderar att det nya avtalet om fördelningar bör ses över årligen. Det kan även noteras att fördelningen kan förändras om utfallet utvecklas på annat sätt.

10.4 Rutiner för hantering av ansökningar av statsbidrag

Det finns många möjligheter för kommunerna att ansöka om statsbidrag för vissa kostnader rörande flyktingmottagandet. Migrationsverket har information på sin hemsida om vilka ansökningar som är tillämpliga, tillvägagångsätt mm. Det krävs att kommunen är ständigt uppdaterad kring regelverket.

Sektor vård och omsorg

Integrationssamordnare på sektor vård och omsorg har återsökt statliga ersättningar avseende individ- och familjeomsorgen. Tjänsten är för närvarande vakant och kommer att ersättas av en integrationshandläggare med start 1 december 2016. Socialsekreterare i verksamheterna ansvarar för att ta fram underlagen för återsöken. Kostnader som kan återsökas inom individ- och familjeomsorgen gäller utredningsdelen för ensamkommande barn, familjehemsplaceringar samt försörjningsstöd. Vid intervjun framkom att rutinen varit väl fungerande under den tiden som integrationssamordnare arbetat med återsökningarna. Rutinen för återsökningarna har inte dokumenterats.

Migrationsverkets blanketter som används för återsökningarna är;

- Ansökan om ersättning för ekonomiskt bistånd samt stöd och hjälp i boendet – för personer mottagna i kommun från den 1 december 2010 (4488)
- Ansökan om ersättning för kostnader för utredning av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar (4490)
- Ensamkommande barn med uppehållstillstånd - ansökan om ersättning för vård och boende (4475)
- Asylsökande ensamkommande barn – ansökan om ersättning för vård och boende (4495)
- Ensamkommande barn med uppehållstillstånd – ansökan om ersättning för boendedygn i stödboende (4502)
- Asylsökande ensamkommande barn och ensamkommande barn med uppehållstillstånd – ansökan om ersättning för belagda boendeplatser enligt överenskommelse (4482)
- Ansökan om ersättning för resa till anvisningskommun för ensamkommande asylsökande barn (4489)
- Ansökan om ersättning för extra kostnader för utbildning av asylsökande barn m fl. (4472)

Integrationssamordnare har i dialog med berörda socialsekreterare samlat in underlag. Beroende på vilka återsökningar som görs krävs olika underlag. Vid intervju framkom att det varit en personalomsättning av socialsekreterare inom hela individ- och familjeomsorgen, men framförallt bland socialsekreterare som handlägger de ensamkommande barnen. Personalomsättningen uppges inte ha påverkat återsökningarna i någon större grad och det uppges inte vara samma personalomsättning längre.

Återsökningar för ensamkommande barn är de återsökningar inom individ- och familjeomsorgen som görs i störst omfattning. Återsökningar för utredning av ensamkommande barn görs halvårsvis. Respektive socialsekreterare ansvarar för att ta fram underlag i form av beslut och anvisning på

individnivå från verksamhetssystemet *proCapita*. Återsökningarna görs på Migrationsverkets blankett 4490.

Återsökningar för försörjningsstöd görs i en liten omfattning. Försörjningsstödshandläggare ansvarar för att ta fram underlagen för återsökningen. Underlag i form av beslut om försörjningsstöd, vad det avser samt kostnad. Återsökningarna görs årsvis. Återsökning för försörjningsstöd gjordes i maj 2015 för kostnader gällande år 2014. Kostnader för försörjningsstöd för år 2015 har inte gjorts än.

Återsökningar för familjehem samt konsulentstödda familjehem görs halvårsvis. Båda görs i en liten omfattning där återsökningarna för familjehem har gjorts av integrationssamordnaren och återsökningarna för de konsulentstödda familjehemmen görs av enhetschef för HVB-hemmet. För båda uppges det vara samma rutin där socialsekreterare tar fram underlag i form av placeringsbeslut från verksamhetssystemet *proCapita* och kostnader per individ från ekonomisystemet. Vid intervjun uppgavs rutinen vara fungerande.

Kommunen återsöker även statliga bidrag för HVB-hemmet Smedjan samt stödboendet genom enhetschefen för HVB-hemmet. Det finns 29 barn i HVB-hemmet och 8 barn i stödboendet per september 2016. I juni 2016 återsöktes totalt 33 belagda platser för ensamkommande barn för HVB-hemmet enligt blankett 4482 från Migrationsverket. Rutinen har inte dokumenterats men de tidigare återsökta blanketterna och underlagen har sparats i en pärm. Underlag till återsökningarna tas fram av enhetschefen för HVB-boendet. Underlag i form av första beslutet för placeringen behövs, eventuellt behöver det kompletteras om det ensamkommande barnet flyttas till utsluss/stödboendet eller när det ensamkommande barnet fyller 18 år. Blanketten fylls i med det ensamkommande barnets namn, dossiernummer samt datum för inskrivning. Enhetschef tar även fram underlag samt gör återsökningar för stödboendet med stöd av föregående återsökningsunderlag. Uppgift om namn, dossiernummer samt datum hämtas från inlästa akter till återsökningen. Vid intervju framkom att rutinen anses fungera bra. Återsökningar görs kvartalsvis, i samarbete med individ- och omsorgschefen genom blankett 4502 från Migrationsverket.

Enhetschef för HVB-hemmet gör även återsökningar för de asylsökande ensamkommande barnen som går på gymnasiet enligt Migrationsverkets blankett 4472. Skinnskattebergs kommun har en samordnad gymnasieskola med NVU³, där NVU fakturerar kommunen för de ungdomar som går på gymnasieskolan i Fagersta. Ersättning återsöks baserat på det underlag som NVU fakturerar. Underlag fås av samordnaren på NVU i form av elevernas namn, dossiernummer samt datum för när eleven började skolan och eventuellt när eleven avslutade skolan.

Vid intervju framkom att det inte finns något att återsöka gällande äldre och funktionshindrade. Man har gjort en översyn inom sektorn och är medveten om att det kan komma framöver. För att fånga upp eventuella återsökningar framöver ska biståndshandläggare meddela sektorchef för vård och omsorg vid biståndsbedömning av nytt ärende om det inkommer en person i verksamheten som omfattas av statliga ersättningar.

Ekonom för vård och omsorg och assistent på kassa får kopia på återsökningsblanketterna när ansökan är klar. Ekonom bokar upp återsökning som upplupen intäkt. Vid intervju framkom att det är ca ett års väntan på utbetalningen från Migrationsverket. Ersättning från Migrationsverket

³ Norra Västmanlands utbildningsförbund

kommer till kommunens bankgiro som sköts centralt av kassan på ekonomiavdelningen. På Migrationsverkets avisering framgår beloppet samt koder för vad ersättningen avser. Assistenten stämmer av att kommunen erhållit de medel man ansökt utifrån de ansökningarna som skickats. Respektive avdelning får avisering om utbetalning från Migrationsverket. Aviseringen skickas vidare till assistenten i original eller kopia som underlag till bokningen. Ofta skriver avdelningen kontering som ersättningen ska bokas på. Det finns även en framtagna lathund för hur ersättningen ska bokföras på respektive konto om kontering inte framgår. Vid intervju framkom att kommunen oftast får det man har återsökt. Om det inbetalade beloppet inte stämmer kontaktar assistenten den berörda avdelningen för avstämning om avslag.

Sektor barn och utbildning

Sektor barn och utbildning har en handläggare som aktivt arbetar med återsökningar för förskola och grundskola. Denna handläggare ansvarar både för att ta fram underlag och återsöka statsbidragen. Antalet nyanlända elever uppges vid intervjun ha ökat mycket under senaste tiden men rutinen för återsöken bedöms räcka till.

Samtliga elever registreras i verksamhetssystemet *Informerter* av handläggare när de ska in i Skinnskattebergs kommuns utbildningssystem. Sektor barn och utbildning har tagit fram blanketten *anmälan om nyinflyttad elev FBK* för att säkerställa att samtliga uppgifter fås för registrering samt återsökning. Innan blanketten togs fram fanns ett visst problem att få in kompletta uppgifter. Uppgifter som behövs för att göra återsökningar är; elevens namn, elevens födelsedata samt datum för när eleven började. Uppgifterna hämtas från *Informerter* tillsammans med handläggare som registrerat uppgifterna. De nyanlända eleverna har kodats med FBK⁴ vilket gör de nyanlända eleverna sökbara i systemet. Verksamhetssystemet *proCapita* används för att säkerställa att eleven inte är kommunplacerad. Vid intervju framkom att det är tidskrävande att ta fram uppgifterna om eleven är kommunplacerad eller inte. Rutinen för återsökningen samt för hur registrering görs är inte dokumenterad.

Sektor barn och utbildning gör återsökningar för ersättning för asylsökande barn m.fl. i förskola och skola enligt Migrationsverkets blankett 4472. Återsökningarna görs en gång per termin i efterhand. Kommunen har ett år på sig att återsöka från utgången av det sista kvartal som ansökan avser. Arbetet med föregående termins återsökningar påbörjas i samband med att ny termin påbörjas.

Ekonom för sektor barn och utbildning och assistent på kassan får kopia på återsökningsblanketten när ansökan är klar. Assistent på kassan bokar återsökningen som en upplupen intäkt. Vid intervjun framkom att det är en eftersläpning på 6-12 månader innan ersättning fås av Migrationsverket. Inbetalningen från Migrationsverket kommer till kommunens bankgiro. Ersättningen stäms av mot det som återsökts och beloppet bokas till verksamheten. Återsökningar som gjorts av sektor barn och utbildning hamnar på barn- och utbildningsutskottets resultat. Rektor för skolan får besluten från Migrationsverket som skickar kopia på besluten till handläggaren. Ekonom på sektor barn och utbildning ansvarar för uppföljning av skolans återsökningar. På blanketten för återsök framgår skolans eller förskolans namn för att underlätta uppföljningen. Vid intervjuer framkom att det är en liten kommun och parterna har mycket kommunikation sinsemellan.

⁴ Förberedelseklass

Det finns ingen dokumenterad rutin för återsökningarna inom utbildningskontoret. Det saknas backup till handläggaren för att göra återsökningar.

Överförmyndare

Skinnskattebergs kommun återsöker genom överförmyndare ersättning för kostnader för god man till asylsökande ensamkommande barn enligt Migrationsverkets blankett 4480. Återsökningen baseras på arvodesräkningar som lämnas in där arvoden räknas och skickas till lönekontoret. PO-pålägg beräknas och sammanställs på en återsökningsblankett, en för varje månad. Vid de kvartalsvisa återsökningarna sammanräknas tre månader och summorna skrivs in på blanketten. Överförmyndare tar fram underlag och gör återsökningen med hjälp av handläggare. Som underlag till återsökningen bifogas arvodesbeslut samt underlag som styrker övriga omkostnader och PO-pålägg.

Kopia på återsökningsblanketten lämnas till ekonom för sektor vård och omsorg som även är ekonom för överförmyndarens verksamhet. Återsökningen bokas som en upplupen intäkt. På grund av tidsbrist gjordes återsökningarna kvartalsvis för 2015 i januari år 2016. Överförmyndaren har fått assistans av en handläggare på 10 % för att vara behjälplig med återsökningarna. Denna fungerar även som backup. Rutinen för återsökningen har dokumenterats.

Ersättning från Migrationsverket kommer till kommunens bankgiro som sköts centralt av kassan på ekonomiavdelningen. Överförmyndare får avisering från Migrationsverket där erhållen ersättning för barn och belopp framgår. Vid intervju framkom att erhållen ersättning stämmer bra med det som har återsökts. När överförmyndare stämt av aviseringen meddelas assistent på kassa och ekonom för sektor vård och omsorg att beloppet kan bokas på överförmyndarens konto.

Våra kommentarer

Vi gör bedömningen att sektor vård och omsorg har en i grunden bra rutin för de återsökningar av statliga ersättningar som görs. Några av återsökningarna har brustit i sin rutin pga. vakansen i tjänsten av integrationssamordnare. Rutinerna för återsökningarna har inte dokumenterats och det finns ingen backup för återsökningarna vilket gör kommunen sårbar. Vi rekommenderar att sektor vård och omsorg dokumenterar sina rutiner för återsökningarna anpassade till sin verksamhet. I nuläget sker ingen återsökning inom verksamheten för äldre och funktionshindrade då ingen individ inom verksamheten omfattas av återsökningarna. Det har tagits fram en rutin för att fånga upp eventuella återsök framöver vilket vi bedömer positivt.

Vi gör bedömningen att sektor barn och utbildning har en fungerande rutin för de återsökningar som görs. Det saknas backup för att göra återsökningar varför vi bedömer att det är viktigt att ha dokumenterade rutiner. Vi rekommenderar att sektor barn och utbildning dokumenterar sina rutiner för återsökning anpassad till sin verksamhet.

Vi gör bedömningen att överförmyndare har en väl fungerande rutin för sina återsökningar.

11. Revisionsfrågor

- Hur säkerställer kommunstyrelsen att kommunen får del av de statliga ersättningar som man har rätt till?

Kommunen har en decentraliserad organisation för återsökningar. Varje sektor har ansvar för sin del i mottagandet vilket också innebär att återsökningar av statsbidragen sker i verksamheten. Varje verksamhet har ett ansvar att hålla sig uppdaterad och au jour med gällande regelverk. Det finns en helhetssyn av ekonomin och statsbidragen genom de båda ekonomerna för sektor vård och omsorg och sektor barn och utbildning.

- Finns ändamålsenliga rutiner för kontroll av de statliga ersättningar kommunen erhåller?
Det finns ändamålsenliga rutiner hos sektor vård och omsorg, sektor barn och utbildning samt överförmyndare för kontroll att verksamheterna har erhållit de medel som ansökts.

- Finns ändamålsenliga rutiner för ansökning av återsökningsbara ersättningar?
Det finns ändamålsenliga rutiner för återsökningarna av statliga ersättningar för sektor vård och omsorg, sektor barn och utbildning samt överförmyndaren.

- Finns tydliga ansvarsfördelningar mellan olika sektorer angående uppföljning och återsökning?
Det finns tydliga ansvarsfördelningar mellan de olika sektorerna.

- Omfattas statliga ersättningar inom flyktingmottagandet av kommunstyrelsens interna kontroll?
Statliga ersättningar inkluderas inte av kommunstyrelsens interna kontroll.

Datum som ovan
KPMG AB

Petra Ribba
Kommunal revisor

Anderas Wendin
Kundansvarig Skinnskattebergs kommun

Lena Forssell
Certifierad kommunal revisor